

рішення, мінімізувати вплив ризиків внутрішнього і зовнішнього характеру, що впливають на стан ділової активності підприємства для забезпечення

максимізації його ринкової вартості та досягнення стійкого економічного зростання.

Література

1. Наконечная Т. В. Совершенствование инструментария управления деловой активностью / Т. В. Наконечная // В мире научных открытий. – 2011. – №6(18). – С. 280-286.
2. Мешкова Н. Л. Особливості управління діловою активністю підприємства в кризових умовах / Н. Л. Мешкова // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки. – 2015. – Вип. 11. – Ч. 5. – С. 45-48.
3. Наконечная Т. В. Совершенствование управления деловой активностью предприятия : автореф. дисс. на соиск. учен. степ. канд. экон. наук. по спец. 08.00.05 / Т. В. Наконечная. – Уфа, 2013. – 27 с.

УДК 336.226.2:[336.14:352]

РОЛЬ МАЙНОВОГО ОПОДАТКУВАННЯ В ФОРМУВАННІ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Копачевський К. – ст. 3 курсу, гр. Ф_{вн}-32

Науковий керівник – к.е.н., ст. викладач Волощук Р.Є.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Протягом всієї новітньої історії реформування системи оподаткування в Україні держава не приділяла належної уваги побудові логічної, глибоко опрацьованої та, насамперед, адаптованої до вітчизняної практики концепції майнового оподаткування. Відсутність бажання до розробки методичної бази, «незацікавленість» майновими податками з боку фіскальних органів та інші подібні негативні передумови призвели в кінцевому підсумку до їх незначної фіскальної частки в доходах місцевих бюджетів.

Сутність майнового оподаткування полягає в тому, що майнові податки мають своїм об'єктом виключно майно (рухоме чи нерухоме), незалежно від того, чи є воно джерелом доходу, чи ні.

Майнові податки мають значний фіскальний і регулюючий потенціал, одночасно володіючи всіма перевагами прямих податків, і при ефективному

управлінні здатні значно збільшити доходи місцевих бюджетів. Тому, відповідно до Податкового кодексу [1], в Україні справляється податок на майно, який складається з податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, транспортного податку та плати за землю. Податок на майно згідно із Бюджетним кодексом [2] зараховується в Україні до загального фонду бюджетів місцевого самоврядування.

Як свідчать дані табл. 1, у 2012-2016 роках надходження майнових податків до місцевих бюджетів України мали стабільну тенденцію до зростання (за винятком 2014 року). Частка майнових податків у загальних доходах місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів) становила в середньому 13,23, а у загальних доходах місцевих бюджетів (з урахуванням міжбюджетних трансфертів) в середньому складала 5,92%.

Таблиця 1

Динаміка надходження майнових податків до місцевих бюджетів України*

Показник	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.
Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, млн грн	0,1	22,5	44,9	745,7	1418,9
Частка податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, у загальних доходах місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів), %	0,00	0,02	0,04	0,62	0,83
Плата за землю, млн грн	12581,7	12802,9	12083,9	14831,4	23323,6
Частка плати за землю у загальних доходах місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів), %	12,48	12,17	11,95	12,31	13,66
Транспортний податок (до 2015 р. – податок з власників транспортних засобів і збір за першу реєстрацію транспортного засобу), млн грн	685,2	576,7	398,9	434,0	246,9
Частка транспортного податку у загальних доходах місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів), %	0,68	0,55	0,39	0,36	0,14
Майнові податки – всього	13267	13402,1	12482,8	16011,1	24989,4
Частка майнових податків у загальних доходах місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів), %	13,16	12,74	12,35	13,29	14,64
Частка майнових податків у загальних доходах місцевих бюджетів (з урахуванням міжбюджетних трансфертів), %	5,89	6,06	5,39	5,44	6,83

* Складено на основі [3]

Починаючи з 2012 року вагомість у складі доходів місцевих бюджетів України набуває податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, що був введений в дію з 1 липня 2012 року. У 2012-2016 роках податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, забезпечував в середньому 0,30%

від загального обсягу доходів місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів) та мав стабільну тенденцію до збільшення.

У 2012-2016 роках плата за землю забезпечувала в середньому 12,52% від загального обсягу доходів місцевих бюджетів (без урахування

міжбюджетних трансфертів) та мала тенденцію до збільшення. Винятком став 2014 рік, коли на тлі втрати контролю над деякими українськими територіями відбулося зменшення надходжень від плати за землю до місцевих бюджетів.

Протягом 2012-2016 років відбулися кардинальні зміни в системі оподаткування транспортних засобів: відмінено податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів та впроваджено збір за першу реєстрацію транспортного засобу, який у 2015 році було замінено транспортним податком, що призвели до постійного коливання надходжень від транспортних податкових платежів до місцевих бюджетів, частка яких у загальних доходах місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів) у середньому становила 0,43%.

Недостатня роль майнових податків у доходах місцевих бюджетів України багато в чому пояснюється відсутністю єдиних підходів до

організації систем обліку та оцінки об'єктів рухомого та нерухомого майна, організаційно-методичної незавершеністю процесів розмежування майна між органами державної влади та органами місцевого самоврядування, незавершеністю робіт з формування єдиного кадастру об'єктів нерухомості, землі, а також відсутністю ефективної системи контролю за правильністю обчислення та сплати майнових податків.

Разом з тим, як свідчить світова практика, саме ця група податкових платежів повинна складати основу забезпечення самостійності та стійкості місцевих бюджетів та активно брати участь у фінансуванні повноважень органів місцевого самоврядування. Майнові податки займають значне місце у складі податків, що враховуються у витратах платника податків з метою оподаткування прибутку, та в силу цього є значущими для багатьох категорій платників.

Література

1. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. №2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
2. Бюджетний кодекс України : Закон України від 08.07.2010 р. №2456-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
3. Офіційний веб-сайт Державної казначейської служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.treasury.gov.ua>.

УДК 351.72.078.3(1-775)

ДЕРЖАВНИЙ ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ В РОЗВИНЕНИХ КРАЇНАХ

Коровай К. – ст. 3 курсу, гр. Ф_{вн}-31

Науковий керівник – к.е.н, доцент Нагайчук В.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Система фінансових органів визначається політичною системою та формою держави. Управління фінансами в економічно розвинутих країнах, як правило, здійснюється кількома державними органами. Незважаючи на відмінності в різних країнах, до органів, що здійснюють фінансовий контроль, належать: парламент, спеціальне відомство державного фінансового контролю, Міністерство фінансів (його управління та відділи), галузеві відомства з підпорядкуванням президенту, уряду або міністерству фінансів.

Система фінансового контролю в західних країнах загалом досить однотипна та складається з таких елементів: відомство головного ревізора-аудитора (Рахункова палата) з підпорядкуванням безпосередньо парламенту або Президенту країни. Головна мета існування цього відомства – здійснення загального контролю за використанням державних коштів; податкове відомство.

У розвинених країнах світу державному фінансовому контролю належить провідне місце серед систем фінансового контролю, що зумовлюється місцем держави в процесах ринкової трансформації. В кожній окремо взятій країні державний фінансовий контроль здійснюється з певними особливостями [1].

Класичним прикладом щодо організації державного фінансового контролю в президентській

республіці є Сполучені Штати Америки. Незважаючи на те, що законослухняність у США піднесена до рівня культу, крім казначейства, державний контроль у галузі фінансів тут здійснюють також Головне контрольно-фінансове управління Конгресу, Адміністративне бюджетне управління при Президентові США, Управління з добору і розстановки кадрів, Президентська рада у справах боротьби з фінансовими зловживаннями в державних установах ("Рада честі та ефективності"), інспектори Федеральної резервної системи, служба внутрішніх доходів (податкова служба) та ін. До функцій ГКФУ, зокрема, входить проведення перевірок дотримання процедури укладання і виконання державних контрактів, встановлення оцінки і складання оглядів про виконання федеральних програм, проведення спеціальних обстежень та перевірок обґрунтованості цін на продукцію тощо.

Дещо інший підхід до організації державного фінансового контролю застосовується у Франції. Її рахункова палата вважається однією з організаційно найскладніших структур державного фінансового контролю розвинених країн. Керівництво палати затверджує Рада міністрів. До керівного складу палати входять прем'єр-президент, який призначається довічно, генеральний прокурор, який виступає в державних інтересах та є посередником між палатою, урядом і судовими органами, та